

Jaarverslag 2020
Adviesraad M.O. Heerlen

Inleiding.....	3
1. De Adviesraad.....	3
2. Cluster WMO.....	5
3. Cluster Participatie.....	8
4. Cluster Betrokken in Heerlen.....	9
5. Cluster Jeugd.....	12
6. Meldpunt Sociaal Signaal.....	15

Inleiding.

In het verslagjaar 2020 heeft het functioneren van de adviesraad onder grote invloed gestaan van de Corona pandemie. De adviesraad sprak 2 keer met de wethouder over de Corona maatregelen in de gemeente Heerlen en ook in de maandelijkse gesprekken met JenS en StandBy kwam het onderwerp aan de orde. Daarnaast vereisten de regels om afstand houden en het beperken van de contacten dat ook de adviesraad haar werkwijzen aanpaste. De adviesraad is de gemeente Heerlen gevolgd in het gebruik van Teams waardoor het overleg intern en met de buitenwacht enigszins op peil bleef. Inmiddels mag worden vastgesteld dat vrijwel alle leden van de adviesraad in staat zijn om aan bijeenkomsten online deel te nemen.

1. De Adviesraad.

Advisering en het overleg met gemeente in 2020.

Ook in het afgelopen jaar zijn er door de adviesraad formele adviezen bij de gemeente gedeponereerd. Het betreft: een advies over de vragenlijst W.M.O. die voorgelegd wordt aan burgers die een W.M.O.-voorziening aangevraagd hebben, samen met de Seniorenvereniging Heerlen geadviseerd over de aanpak bij een 2^e Corona golf, over opvang en beschermd wonen, de wet inburgering, vervoer voor jeugdigen, huiselijk geweld, toegankelijkheid en ontwikkeling ouderenbeleid. Naast deze formele adviezen heeft de adviesraad op een aantal plekken meegepraat bij het in een vroeg stadium ontwikkelen van beleid en met gemeentelijk en maatschappelijke organisaties over de uitvoering. Ook is er overleg gevoerd met de gemeente over de afstemming van de activiteiten op elkaar en de wijze waarop de adviesraad complementair kan zijn aan de gemeentelijke organisatie.

Corona

De inhoudelijke thema's rondom Corona hadden vooral betrekking op de gevolgen voor de dienstverlening. Tijdens de eerste Lock down werd de huishoudelijke hulp ten dele afgeschaald waardoor mensen gedurende enige tijd verstoken geweest zijn van hulp. Ook de mantelzorg en dagopvang heeft onder druk gestaan. Alhoewel de gemeente niet verantwoordelijk is voor verpleeghuizen stelde de adviesraad, samen met de Seniorenvereniging Heerlen, vast dat het geen bezoek mogen ontvangen als zeer pijnlijk werd ervaren. De Adviesraden Parkstad hebben daarover een brief gestuurd naar verpleeghuizen in de regio. Ook problemen met de betaling van de eigen bijdrage in de WMO via het CAK bleek een probleem dat bij de wethouder werd aangekaart.

Uit het geheel komt naar voren dat er bijna uitsluitend reactief werd geacteerd en veel minder proactief. Het ging daarbij vooral om de medische gevolgen. Problemen op andere terreinen werden soms nauwelijks gesignaleerd, zoals vormen van kindermishandeling en andere problemen moesten voorlopig blijven liggen. Op nogal wat plekken zijn er burgers geweest die initiatieven hebben genomen en ook instellingen zijn hier en daar actief geweest met het aanpassen van werkvormen. Toch blijft het beeld hangen dat het niet ging om samenhangend

beleid. De adviesraad zal, na de pandemie bij de gemeente en de uitvoerende instellingen StandBy en JenS aandringen op evaluatie van de gang van zaken om lessen te trekken voor de toekomst. Wellicht dat aanvulling van een vigerend rampenplan kan plaats vinden waarbij ook psychische en sociale zaken aan de orde komen.

Burgerbetrokkenheid.

In 2020 is verder ingespeeld op de initiatieven van de gemeente uit 2019 over Burgerparticipatie. Voor de afronding van de nota Burgerparticipatie heeft de adviesraad overleg gevoerd met wethouder Adriana Keulen. De adviesraad heeft mogen vaststellen, o.a. via de werkgroep ontwikkeling ouderenwerk, dat de gemeente en burgers samen in wijken initiatieven zijn genomen voor de aanpak van eenzaamheid. De Denktank, die vanuit de adviesraad een ambassadeursrol voor Burgerbetrokkenheid in Heerlen in het “burger” domein zou moeten vervullen, is vanwege Corona dit jaar niet bijgeweest en er zijn dus geen initiatieven genomen.

Thema's.

Met het college van B&W, is voor 2020 afgesproken een drietal thema's centraal te stellen: toegankelijkheid, ouderenbeleid en armoede. Om verschillende redenen vragen deze onderwerpen vanuit het sociale domein om extra aandacht. Zowel ouderenbeleid als armoede zijn opgepakt. De adviesraad participeert in de werkgroep Ontwikkeling Ouderbeleid en de adviesraad organiseerde een bijeenkomst over armoede. Over toegankelijkheid werd door de adviesraad deelgenomen aan een bijeenkomst waarin met anderen werd gedebatteerd over de aanpak in Heerlen en is een advies afgegeven. De adviesraad ziet toegankelijkheid als een breed thema en vindt dat ook de toegankelijkheid van dienstverlening binnen het sociale domein daarvan een onderdeel zou moeten zijn. De adviesraad vindt ook hier de rol van de Cliëntenraad Gehandicapten belangrijk en het ambtelijk commitment van de gemeente. Door Corona en wellicht ook de gemeentelijke reorganisatie in 2020 zijn hierover nog geen afspraken gemaakt.

Netwerken.

Vanuit de adviesraad wordt, cluster overstijgend, overleg gevoerd en samengewerkt. Hierbij gaat het om uitvoeringsorganisaties als Stand Bye, JenS, het overleg van gemeentelijke adviesraden in Parkstad en Zuid-Limburg, en maatschappelijke organisaties in Heerlen zoals in de buurten. Vanuit het Zuid-Limburgs overleg worden contacten onderhouden met de Werkplaats Sociaal Domein van de Hogeschool Zuyd. Daarbij zijn o.a. de volgende zaken aan de orde gekomen.

- Met het Burgerpanel zijn afspraken gemaakt over de samenwerking. Uitwisseling van deelnemers heeft plaatsgevonden tussen het Burgerpanel en het Cluster W.M.O. en het Meldpunt Sociaal Signaal.
- Met de coöperaties voor de uitvoering van jeugdhulp en de W.M.O. wordt maandelijks overleg gevoerd. Het overleg met gemeentelijke uitvoeringsorganisaties is incidenteel maar niet minder intensief.
- De gezamenlijke gemeentelijke adviesraden in Zuid-Limburg hebben geadviseerd over Huiselijk Geweld. Op Zuid-Limburgse schaal adviseren ze gezamenlijk over Zuid-Limburgs beleid.

- De adviesraden in Zuid-Limburg onderhouden structurele contacten met Burgerkracht en de Werkplaats voor het Sociale Domein van de Hogeschool Zuyd. Zij ondersteunen bij de bevordering van de deskundigheid voor de adviesraden.
- De adviesraden in Parkstad hebben een aantal thema's met elkaar besproken onder andere de leefbaarheid in wijken en een aanpassing van de Participatiewet. Iedere adviesraad heeft de eigen gemeente daarop naar eigen behoefte aangesproken.
- Er is incidenteel overleg geweest met buurtorganisaties, scholen, en individuele burgers. De adviesraad stelt het op prijs hier meer structurele contacten te kunnen onderhouden, maar dat blijkt in de praktijk toch lastig.
- Vanuit het cluster Participatie is er contact gelegd met de W.S.P. en de organisatie van werkgevers die werknemers in dienst hebben die gemeentelijke voorzieningen nodig hebben om te participeren. Hier zijn afspraken gemaakt om elkaar periodiek te ontmoeten.
- Mede op aangeven van de Adviesraad M.O. Heerlen, is door de gezamenlijke adviesraden in Parkstad een regionale werkgroep GGZ opgericht. Zij vertegenwoordigen burgers naar de uitvoerende GGZ-instellingen die periodiek bijeenkomen als Klankbordgroep. Door Corona is deze groep nog niet bijeen kunnen komen.

2. Cluster WMO

In het afgelopen werkjaar is het cluster maar zeer beperkt bijeengewees. Ook hebben geen onlinebijeenkomsten plaats gevonden gericht op een agenda van het cluster. Daarnaast hebben de leden wel deelgenomen aan overleg en bijeenkomsten die betrekking hadden op onderwerpen en thema's in relatie tot het beleidsterrein W.M.O.

Personele bezetting.

Het aantal leden van het cluster bedraagt aan het einde van het verslagjaar 4. Een van de leden is gestopt. Een nieuw lid kon ondanks de intentie om zich in te zetten haar deelname niet waarmaken en stopte daarom ook. Er is behoefte aan nieuwe input, maar het cluster heeft besloten om met werving te wachten totdat de Corona maatregelen worden ingetrokken. Werving moet face to face plaats vinden.

Thema's.

Ontwikkeling Ouderenwerk.

Samen met de Seniorenvereniging Heerlen neemt het cluster W.M.O.-deel aan de werkgroep Ontwikkeling Ouderenwerk. Deze werkgroep volgt c.q. ondersteunt het gemeentelijke programma Ouderenbeleid waarvan het uitvoeringsprogramma bestaat uit een tiental programmalijnen. De werkgroep komt ieder kwartaal bijeen en de initiatieven en stand van zaken worden dan doorgenomen. De programma's voor eenzaamheid en dementie en de daaraan gekoppelde uitvoeringsactiviteiten vormen daarvan een onderdeel.

GGZ.

Naar aanleiding van de advisering in het kader van Opvang en mensen met Verward gedrag is door de adviesraad het initiatief genomen om een Regionale Werkgroep GGZ op te richten vanuit de gezamenlijke adviesraden in parkstad. Dit thema heeft een sterk regionaal karakter. De

infrastructuur, organisaties, programma's en de betrokken cliënten is nog sterk gekoppeld aan de structuur van voor de decentralisaties. Het onderscheid WLZ – W.M.O. c.q. gemeente versus zorgvoorzieningen begint langzaam uit te kristalliseren en de adviesraden sluiten daar d.m.v. het vormen van de Regionale Werkgroep bij aan. Vanwege Corona is deze werkgroep, die zou starten met een bijeenkomst waarin het werkkterrein verder wordt verkend, nog niet bijeen kunnen komen.

Huiselijk Geweld.

Dit onderwerp, al grotendeels behandeld in 2019, is begin 2020 afgesloten met een advies aan de gemeente Heerlen.

Omnibuzz.

Het cluster heeft overleg gevoerd met de gemeente Heerlen en de leiding van Omnibuzz. De zone c.q. kilometervergoeding stond daarin centraal maar ook is gesproken de wijze waarop vanuit de adviesraad de gang van zaken bij Omnibuzz gevolgd kan worden. Omnibuzz heeft een Klankbordgroep en deze vertegenwoordigt de gebruikers. De adviesraden hebben daar formeel geen verbinding mee. Zij moeten voor hun advies bij de gemeente zijn omdat de gezamenlijke gemeenten voor Omnibuzz verantwoordelijk zijn.

Toegankelijkheid.

De gemeente Heerlen heeft beleid geformuleerd over de fysieke toegankelijkheid in Heerlen. De adviesraad heeft aan het adviestraject deelgenomen waaruit de zogenoemde LIA nota is voortgekomen. In deze nota worden conform het advies van de VNG meerdere thema's benoemd, echter omdat het geheel van toegankelijkheid nog niet is afgedekt, moet het ook gaan over psychologische drempels en de toegankelijkheid van voorzieningen van de gemeente Heerlen, zoekt de adviesraad hier de samenwerking met de Cliëntenraad Gehandicapten. Het overleg dat voor 2020 hierover gepland stond heeft door Corona nog niet kunnen plaats vinden.

Corona.

Samen met de Seniorenvereniging Heerlen heeft de adviesraad enkele malen gesproken met de portefeuillehouder. Gesproken werd over de leemten die in de dienstverlening zijn ontstaan. In het bijzonder de afschaling van de huishoudelijke hulp door Meander en het niet kunnen doorgaan van de dagopvang. De wethouder heeft e.e.a. meegenomen binnen de organisatie en de adviesraad heeft gebruik gemaakt van het structurele overleg dat er is met JenS en StandBy.

Burgerpanel.

Met het Burgerpanel gehandicapten en chronisch zieken zijn in 2020 gesprekken gevoerd om meer samenwerking te ontwikkelen. Afgesproken is dit over 2 lijnen te laten verlopen. Beleidsmatige kwesties en meer uitvoerende onderwerpen. Voor dit laatste is een lid van het burgerpanel deel gaan nemen aan het overleg Meldpunt Sociaal Signaal. Voor beleidsvragen zal overleg met het gehele burgerpanel worden gevoerd.

Extern overleg.

De coördinator van het cluster neemt deel aan het periodieke overleg dat er is tussen de adviesraad, JenS en Stand By. Daar komen financieringsvraagstukken en uitvoeringskwesties aan de orde die betrekking hebben op de jeugdhulp en de W.M.O. De gang van zaken in tijden van Corona is er bijvoorbeeld uitvoerig besproken.

De Adviesraad M.O. Heerlen voert samen met de adviesraden in Zuid-Limburg en in Parkstad regelmatig overleg over kwesties die regionaal en sub regionaal voor adviesraden van belang

zijn. Het ging daarbij o.a. over de Corona maatregelen de eindrapportage van merkbaar Beter Thuis en de Wet Verplichte GGZ.

3. Cluster Participatie.

Cluster

De onderwerpen waarmee cluster Participatie zich met name bezighoudt zijn arbeidsparticipatie (werk), inkomen, armoede en schuldhulpverlening. We vergaderen regulier eenmaal per maand. Daarnaast nemen we deel aan werkgroepen, in- en extern overleg en informatieve bijeenkomsten. Helaas hebben we vanaf het eerste kwartaal 2020min toenemende mate deze activiteiten via digitale weg moeten uitvoeren. Hoewel vergaderen en het onderhouden van contacten prima te doen is via ZOOM en TEAMS werd het fysieke contact gemist.

Personele bezetting

Het op peil houden van een werkbare bemensing van het cluster is een voortdurende uitdaging. Zowel kwalitatief als ook kwantitatief. Het team bestond primo 2020 uit 6 personen. Helaas zijn 3 leden in het 1^e halfjaar vertrokken. Reden van het verloop is doorgaans het vinden van een betaalde baan. Mede door een herhaalde vacaturestelling bij de vrijwilligerscentrale van Alcaer was de bezetting ultimo 2020 weer redelijk op niveau. Laat onverlet dat uitbreiding van 1 of 2 personen, vanwege continuïteit, wenselijk is.

Thema armoede en schuldhulpverlening.

Armoede en Schuldhulpverlening was in 2020 een van de 3 speerpunten van de Adviesraad MO. De voorbereidende acties voor een tweede armoedeconferentie waren al gestart eind 2019. We hebben 18 van de 20 buurt- en wijkverenigingen gesproken. Ook hebben we gesprekken gevoerd met diverse maatschappelijke partijen. Begin 2020 hebben we de opgehaalde informatie geanalyseerd in samenspraak met Burgerkracht Limburg en De Pijler. Een en ander heeft tot een bijeenkomst op 9 maart geleid. Het centrale thema was mobility mentoring. Benoit Hamelaers van Burgerkracht was aangetrokken als dagvoorzitter. De presentaties van twee externe sprekers, Ineke Stegink van MBWW Brunssum (vergezeld door twee ervaringsdeskundigen) en Ruud van den Tillaart, directeur van de Volkskredietbank diende als inleiding van het plenaire deel van de avond. In sub-groepjes werden de gasten uitgenodigd om aanbevelingen en suggestie te genereren. De avond kenmerkte zich door een goede en gemêleerde opkomst. De aanbevelingen en suggesties zijn overigens vervat in een advies voor het college. Overigens heeft Peter Heijmann, lid van het cluster Participatie, de taak op zich genomen om te fungeren als kartrekker voor dit "project".

Platform Participatie Parkstad (PPP)

Vanuit de behoefte aan intercollegiale consultatie heeft het cluster initiatief genomen om te komen tot een platvorm bestaande uit vertegenwoordigers van de adviesraden binnen Parkstad, die zich sec bezighouden met de Participatiewet, armoede en schuldhulpverlening. Het initiatief vond behoorlijke weerklank en in december vond dan ook het eerste gezamenlijk overleg plaats. Vooral verkennend ten aanzien van thema's, organisatie etc. Burgerkracht Limburg en De Pijler hebben ons overigens (facilitaire) ondersteuning geboden. Het PPP-overleg zal vooralsnog elk kwartaal plaatsvinden voor de Parkstad gemeenten. Er is een behoefte geuit om op enig moment te verbreden naar alle Limburgse gemeenten.

Extern Overleg

Het cluster participeerde in diverse externe overleggen. Denk aan Stand-By en Jens. Bovendien is in het verslagjaar veel geïnvesteerd in het leggen en intensiveren van contacten met (maatschappelijke) organisaties zoals onder meer adviesraden van andere gemeente, WSP, Sprinc, Alcander, VGZ, Buurten- en wijken. Ook hebben we geïnvesteerd in uitbreiding van ons netwerk door gesprekken met diverse personen die actief zijn binnen ons werkveld, buurtwerkers, schuldhulpmaatje etc.

Deskundigheidsbevordering

In het verslagjaar hebben enkele leden van het cluster deelgenomen aan workshops van Burgerkracht/De Pijler. Daarnaast hadden we enkele informatieve en verdiepende sessies over thema's, bijvoorbeeld de Wet Inburgering, WSW en Beschut werk. Met de teamleiders van de gemeente Heerlen was afgesproken een meeloopstage voor leden van het cluster te regelen. Om zodoende meer zicht te krijgen op de interne werkwijze en -processen. Helaas is de stage er nog niet van gekomen vanwege corona. Ook de workshop radicalisering (Petra van Zundert) kon om die reden niet doorgaan.

Adviezen.

De samenwerking met de beleidsmedewerkers in het afgelopen jaar ging steeds beter. We werden tijdig aangehaakt en in de gelegenheid gesteld om ten aanzien van (gewijzigde) beleidsregels te adviseren. In totaal gaven we in het verslagjaar 6 gevraagde adviezen af. Bovendien werd tweemaal ongevraagd geadviseerd. Naar aanleiding van evaluatiecijfers in de media hebben schriftelijk vragen gesteld aan de wethouder. De antwoorden waren overigens niet helemaal bevredigend.

4. Cluster Betrokken in Heerlen.

Voor velen is het jaar 2020 een bewogen en vreemd jaar geweest, zo ook voor het cluster Betrokken in Heerlen. Corona heeft onze manier van leven en werken volledig veranderd. Waar we normaal makkelijk persoonlijk contact maken, naast elkaar zitten om te overleggen en even op locatie gaan kijken om wat zaken af te stemmen, zijn we nu genoodzaakt dit op een digitale wijze te doen. Dat levert soms voordelen op, denk aan tijdsbesparing en reiskosten, maar het valt niet te ontkennen dat vergaderen makkelijker is wanneer je elkaar in de ogen kunt kijken of op locatie kunt zijn om zaken beter te kunnen begrijpen. Dit geldt zeker voor bijeenkomsten met verenigingen of één op één gesprekken met burgers en Gemeente. Corona heeft onze voornemens op enkele punten onderuitgehaald maar we hebben niet stil gezeten.

Communicatie.

In 2019 is een aanzet gemaakt ter verbetering van de website. Mede ook door Corona werd ons duidelijk hoe belangrijk het is om een goede website te hebben waar burgers ons kunnen vinden en kunnen reageren. Dit is dan ook in 2020 de hoogste prioriteit geworden. Met trots kunnen we stellen dat onze website www.adviesraadmo.nl nu staat en het een schitterend uithangbord

voor onze stichting is. Ook is in 2020 de eerste nieuwsbrief verschenen, het is de bedoeling om deze nieuwsbrief minimaal 2 maal per jaar te versturen. Tevens is een start gemaakt om te komen met een gedegen communicatiestrategie, denk hierbij aan website, advertenties en social media. Om burgers in Heerlen te betrekken bij het werk van de adviesraad, te voorzien van informatie over actualiteit, activiteiten die plaats vinden en over specifieke dossiers. Deze communicatiemiddelen zullen in 2021 verder uitgewerkt worden om de bekendheid van de adviesraad te verbeteren.

Contacten met burgers.

Het is de bedoeling van ons cluster om de contacten met de burgers te versterken. Helaas hebben we onze plannen voor 2020 moeten aanpassen. Door de Corona-omstandigheden konden we de burger niet opzoeken en spreken. Zo zijn onze bezoeken naar wijkpunten en buurtverenigingen opgeschort naar 2021. En ook de geplande bijeenkomsten die we wilden houden om burgers te informeren konden geen doorgang vinden. Natuurlijk hebben er wel diverse gesprekken digitaal plaatsgevonden i.v.m. ons thema "Tussen thuis en verpleeghuis", met leden van ouderenbonden en wijkondersteuners van enkele buurten in Heerlen. Ook de gesprekken met enkele zorginstellingen en maatschappelijke organisaties waren zeer nuttig. Deze gesprekken geven ons goede informatie om betere verbinding te leggen met de burgers. Hier kunnen we zeker voor de toekomst van leren. Door corona is het nog duidelijker geworden dat contact met de burger ook op de digitale manier een must is. Daarom willen we voor 2021 ons tevens richten op enquêtes en het verzamelen van informatie via de digitale snelweg.

Burgerbetrokkenheid

Eind 2019 voerden de Denktank en de Coördinatietafel van de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning Heerlen overleg met de heer Harry Leunessen over de gemeentelijke Visienota Burgerbetrokkenheid. De adviesraad was positief gestemd over het feit dat de gemeente Heerlen op dit onderdeel beleid gaat maken. Ook de nota kan de goedkeuring van de adviesraad wegdragen en ziet deze als een aanzet om burgerbetrokkenheid in Heerlen verder te ontwikkelen. Het zal geen makkelijk proces zijn maar er zijn redenen genoeg om dit ter hand te nemen.

Na een eerder advies over de Visienota Burgerbetrokkenheid is er in 2020 een advies van de Adviesraad M.O. over de voortgang daarvan geschreven. Het advies is tot stand gekomen na een digitale ronde met de leden van de adviesraad. De adviesraad vindt het belangrijk om over burgerparticipatie te adviseren. Eigen regie ten aanzien van gezond en maatschappelijk verantwoord gedrag en (mede) eigenaarschap over beleid en uitvoering heeft preventieve betekenis voor problemen van burgers in het sociale domein en burgerbetrokkenheid daar een wezenlijke bijdrage aan leveren.

Het is de taak van de adviesraad om te adviseren over het beleid en de dienstverlening in het sociale domein. Voorwaarde is dat de burger een stevige positie kan innemen en daarmee is burgerparticipatie als thema voor de adviesraad belangrijk. Reden waarom de adviesraad haar stem wil laten horen. De adviesraad ziet het programma als een eerste systematische benadering door de gemeente Heerlen van burgerparticipatie. Dat is een uitdaging voor de gemeente en voor haar burgers en maatschappelijke organisaties. Die uitdaging doet ons aan de slag gaan. De nota roept ook vragen op. In de hieraan voorafgaande Visienota Burgerparticipatie zijn een aantal uitgangspunten en gedragsregels vastgelegd. Het blijkt lastig om die in het

programma terug te zien. De nota is grotendeels een opsomming van projecten waar burgers baat bij kunnen hebben. Burgerparticipatie is daarin echter divers en soms zelfs onherkenbaar aanwezig. Daarmee ontbreekt heldere, klare taal van wat de gemeente wil. Er ontstaat daardoor een onduidelijk beeld over wat burgerparticipatie in Heerlen concreet is of zou moeten zijn. De adviesraad erkent dat burgerparticipatie geen makkelijk thema is, maar voor inwoners van Heerlen moet dit niet tot verwarring leiden. Reden om deze nota meer te zien als onderlegger voor toekomstige ontwikkelingen. We zullen dan ook dit project op de voet volgen.

Uitbreiding van het Cluster en de Denktank “Betrokken in Heerlen”

Ondanks dat contact leggen moeizaam is verlopen in het corona jaar 2020 is het ons gelukt om zowel de Denktank als het Cluster uit te breiden met 2 ervaren professionals, die hun kennis en expertise inzetten om de adviesraad te ondersteunen en te versterken. We zijn zeer blij met de groei maar het is natuurlijk niet voldoende om een stevig fundament van kennis en ervaring binnen de adviesraad op te bouwen. We zullen dan ook in 2021 alles uit de kast halen om meer burgers binnen de adviesraad te verwelkomen. De inzet van de nieuwe communicatiestrategie zal hieraan moeten bijdragen.

Themabijeenkomst “Tussen thuis en verpleeghuis”.

Het cluster heeft zich afgelopen jaar verdiept in de het onderwerp “te slecht” voor thuis en “te goed” voor verpleeghuis. Hier doen zich een aantal problemen voor. Door de verdubbeling van het aantal 85-plussers in de komende twee decennia wordt het een belangrijke praktische opgave om mensen langer thuis te kunnen laten wonen. Daarom is het essentieel dat er voldoende kwalitatief goede woningen beschikbaar zijn voor de Heerlense burgers in het algemeen en de burgers met een functiebeperking (jong en oud!) in het bijzonder. Barrièrevrij, met een veilige woonomgeving en met voldoende voorzieningen in de buurt. Daarvoor kan een burgerinitiatief een mogelijkheid zijn. Ter voorbereiding zijn we gestart om in gesprek te gaan met Seniorenvereniging Heerlen, Zuyderland, Cluster WMO en de gemeente. Er zijn vragen: hoe is de situatie in Heerlen? Wat zijn de verwachtingen voor de toekomst? In hoeverre kan je een ongelimiteerd beroep doen op mantelzorgers en vrijwilligers? Hier krijgen we helaas vanuit de gemeente en zorg geen duidelijk antwoord of cijfers over. We hebben er toen voor gekozen om ons nog meer te verdiepen in het onderwerp en te kijken welke problemen er zijn, om welke aantallen het gaat en welke voorbeelden er reeds in het land zijn.

Helaas krijgen we niet helder om hoeveel mensen het gaat die onvoldoende zelfredzaam zijn om op de huidige manier te blijven wonen. Zowel Zuyderland als diverse andere zorginstellingen en de gemeente kunnen hier geen cijfers voor aanleveren.

In eerste instantie was er bij gemeente Heerlen geen budget voor een Woononderzoek gericht op deze doelgroep. Inmiddels is er (1 jaar verder) een woonzorgonderzoek gestart waar ook de het cluster Betrokken in Heerlen deel van uitmaakt. Hierin komen een aantal elementen terug waar ook “Tussen Thuis en Verpleeghuis” op ingaat.

We zullen op 25 mei 2021 een conferentie houden met de werktitel “Tussen thuis en verpleeghuis” om bovenstaand onderwerp verder uit te diepen. Hier zullen twee sprekers een bijdrage leveren die:

1. Een voorbeeld aandragen voor burgerinitiatieven. Het opbouwen en versterken van een lokaal netwerk, waarbij de verbinding tussen de wijkbewoners en professionele ondersteuning - dichtbij huis- onze grootste uitdaging is. Daarna, en in deze volgorde, bouwen we aan goede relaties tussen mens en organisaties met als doel om een NaoberzorgPunt op te zetten. De relatie met de huisarts is in dit verband cruciaal, omdat wij in het NaoberzorgPunt niet-medische vragen van mensen willen oppakken of doorverwijzen.

Een sterke verbinding tussen de 1ste lijnszorg en de vrijwilligerszorg is daarom een belangrijke pijler in het Naoberzorgnetwerk. Door meer betrokken burgerschap met belanghebbende partijen streven we naar het behouden en waar mogelijk verbreden van integrale (samenhangende) voorzieningen in het eigen dorp of wijk.

2. Een beschrijving geven van de problemen waar we in Nederland mee zitten in relatie tot de vergrijzing. Alle problemen worden kort aangestipt.

- Het verdwijnen van de verzorgingsstaat en tegelijkertijd de noodzaak om als ouderen zelf (gezamenlijk) in actie te komen.
- En project dat gedraaid heeft in het Land van Cuijk (5 gemeenten en 90.000 inwoners)
- Wensen en opmerkingen ouderen op het terrein van Wonen en Zorg.
- Het resultaten van het project. De verzorgcirkels en hoe dit zich thans ontwikkelt.

De rol van de professionele organisaties, zoals hierboven genoemd, en de rol van de ouderenorganisaties en de rol van de wethouder Sociaal Domein, komen uitgebreid aan bod.

5. Cluster Jeugd

Het jaar 2020 werd gekleurd door het Corona-virus en de effecten op jeugd en jongeren.

Er is veel over gepubliceerd en met zorg hebben wij de ontwikkelingen gadeslagen. Dat geldt ook voor de verdere doorontwikkelingen bij JENS. Na de moeilijke start in 2019 heeft JENS in 2020 vervolgens een stip de horizon gezet.

JenS

In het achterliggende jaar heeft het overleg tussen de directie van JENS en de adviesraad MO verder vorm gekregen. Er was twee maandelijks overleg met vertegenwoordigers van het cluster Jeugd en het kan worden getypeerd als een open en constructief overleg.

De hiervoor genoemde stip op de horizon betrof o.a. de aanpak van de eerste problemen in de samenwerking om tot een andere en gewenste aanpak te komen. Vanuit een uitgezet strategisch beleid is er gewerkt aan het verder ontschotten tussen de organisaties, minder grenzen en meer netwerken, gelijkwaardig en complementair, als professional en niet professional. Gericht op een omgevingsklimaat voor jeugd/jongeren om veilig te kunnen opgroeien, op weg naar een meer inclusieve samenleving. Inzet gericht op het gezinssysteem, de verbindingen met buurten en goede inbreng van expertise. Het noodzakelijke veranderingsproces is verder opgang gebracht inclusief het implementeren van een goed werkend cliëntvolgsysteem. Door het cluster jeugd

werd daartoe tevens de terugkoppelingen aan de Commissie M&F gevolgd en verder volgen en bespreken wij alle beschikbare rapportages van en publicaties over JenS.

Er werd door JenS ook een Klankbordgroep ingesteld en hieraan neemt een vertegenwoordiger van het cluster Jeugd deel. De klankbordgroep wordt gevormd door betrokken ouders en professionals en de directie van JenS. Het is een constructief overleg en met een afgestemde thematische aanpak.

Om zicht te krijgen op de uitvoeringspraktijk van de jeugdzorg, voeren wij ook overleg op locaties in de gemeente zoals buurtpunten/SBT's en dergelijke. Een voorbeeld was een bezoek aan The Break waarbij een gesprek werd gevoerd met een jeugd en jongerenwerker over de aanpak van het Rootz traject. Daarbij kwam ook de nieuwe werkwijze van JENS aan de orde (zorg op maat, voorkomen zwaardere trajecten, plicht bij ouders m.b.t. opvoeding, lage drempel, ronde tafel overleg etc.). Hierbij kwamen ook de contacten met het scholen-veld aan de orde. De introductie van JENS bleek te hebben geleid tot verandering van het aanbod van hulp/zorg en meer samenwerking en samenhang. En dat vraagt ook veranderende houding en werkwijze van zorg-/hulpverleners en daar is ook tijd voor nodig.

In het verslagjaar was er ook een zogenaamde Meet-up met betrokken partners uit het werkveld van de Jeugdzorg. Deze Meet-up werd georganiseerd door JenS waarbij er een stand van zaken werd getoond op diverse terreinen binnen de jeugdzorg zoals die door Jens samen met betrokken partijen wordt ingevuld.

Alle leden van het cluster hebben hieraan deelgenomen (verschillende workshops) en het was een informatieve en leerzame meeting ondanks het feit dat dit volledig langs digitale weg plaatsvond.

Burgerpanel Jeugd

In dit jaar is het cluster jeugd (mede namens de adviesraden van de Parkstad gemeenten) vertegenwoordigd bij de bijeenkomsten van het Burgerpanel Jeugd. Helaas slechts een enkele keer en daarnaast is er contact geweest via de WhatsApp-groep. Tijdens twee fysieke ontmoetingen is gebleken dat de betrokken ouders in het panel niet langer betrokken wilden zijn bij het panel. Om hen moverende redenen. Het overleg heeft ertoe geleid dat dit Burgerpanel uiteindelijk is beëindigd en wordt er gezocht naar een nieuwe manier om meer met de betrokken jeugd in contact te komen omtrent de praktijk van de jeugdzorg.

Daartoe was er een gesprek met enkele kandidaten voor Parkstad Jeugdpanel 2.0 zoals het mogelijk genoemd gaat worden. Het overleg was samen met een vertegenwoordiger van Burgerkracht en twee jongerenwerkers van Brunssum. De afspraak is om via jongeren de vernieuwing van het panel proberen te realiseren en ook welke thema's besproken kunnen of moeten worden en op welke wijze.

Dit moet in 2021 verder gestalte krijgen en de Adviesraad steunt dit initiatief. Kort gezegd onze visie: een goed functionerend Jeugdpanel is belangrijke informatiebron voor de Adviesraden en daarom willen wij de initiatieven bijstaan en waar mogelijk samen werken.

Adviestrajecten

Er is maandelijks overleg met de vertegenwoordiger van de gemeente Heerlen voor Jeugdzorg en JenS.

Hierbij wordt overlegd omtrent de ontwikkelingen bij JenS en relevante en beschikbare informatie. Tevens is er overleg gevoerd omtrent de beoogde overheveling van het toegangskanaal van de gemeente naar JenS en de afbakening voor de overheveling van taken en bevoegdheden en betrokken medewerkers. De overheveling heeft nog niet plaatsgevonden en is begin 2021 voorlopig uitgesteld.

Ook is er gesproken over het meer jaren Perspectiefplan dat is opgesteld door JenS en de kostenstijgingen binnen de uitvoering.

De verdere ontwikkelingen in de jeugdzorg en beleid hieromtrent werden tevens gevolgd en besproken (denk met name aan intramurale zorg, GGZ-problematiek en wachtlijsten, passend onderwijs, effecten door Corona, samenwerking huisartsen en rol/bijdrage POH's).

Opvattingen en adviezen vanuit het cluster komen hierbij ook op tafel. Dat geldt ook voor de meer formele adviestrajecten waarbij namens de Adviesraad een schriftelijk advies wordt gegeven en in het jaar 2020 betrof dit o.a.:

- Overleg omtrent de afronding van het formele advies van de gezamenlijk Adviesraden Parkstad m.b.t. huiselijk geweld en Veilig Thuis;
- Overleg en formeel advies over de nadere regels (c.q. een uitwerkingsbesluit) vervoerskosten jeugdhulp. Hierbij was het van belang dat duidelijke uitgangspunten en voorwaarden werden gehanteerd t.a.v. vervoersvoorzieningen en voor welke doelgroep deze voorzieningen zijn.

Bemensing cluster Jeugd

In het achterliggende jaar zijn er wisselingen geweest in de bemensing van het cluster. Het blijkt moeilijk om mensen te vinden voor en te binden binnen het cluster. Het is een complex terrein en het vinden van de juiste aangrijpingspunten voor ons advieswerk is niet voor ieder makkelijk. Het cluster bestond eind 2020 uit drie personen en in 2021 wordt weer gezocht naar verbreding van de groep. Daarnaast is er wel een maandelijks en constructief overleg en goede samenwerking binnen de clustergroep.

We hebben werkafspraken gemaakt binnen het cluster omtrent een verdieping op de uitvoeringspraktijk. Zie ook onder het kopje JenS voor een praktisch voorbeeld.

Verdere stappen daarin zouden volgen, maar werden grotendeels belemmerd door de beperkingen die aan ons allen werden opgelegd door Corona. Inzet van alleen digitale hulpmiddelen bij het onderzoek naar de uitvoeringspraktijk werkt niet altijd voor een beginfase van kennismaking en daaropvolgende verdieping. De fysieke ontmoeting werd daarbij gemist. Ook het overleg binnen het cluster en met andere personen of groepen verloopt noodgedwongen via Teams of via Zoom. Het jaar 2020 biedt hopelijk meer ruimte en kansen voor verdere beoogde stappen in deze.

6. Meldpunt Sociaal Signaal.

Zoals vermeld in het werkplan 2020 van de adviesraad hebben we afgelopen jaar gewerkt aan een veelvoud van sociale signalen binnen onze gemeente. Deze signalen worden aangereikt door burgers van Heerlen. Telefonisch, via het mailadres sociaalsignaal@adviesraadmo.nl en via facebook. Ook houden de leden van de werkgroep, die op nog andere plekken in Heerlen meedoen, hun ogen en oren goed open om signalen te kunnen oppakken. In 2020 was onder andere aan de orde:

- “Vergeten regelingen” is een aandachtspunt, waarbij ons opgevallen is dat de gemeente daar wel goed oog voor heeft, maar dat het onderwerp niet erg duidelijk op de website staat, als je naar het kopje kijkt. Je moet het stuk echt helemaal lezen en dan constateren dat de regelingen toch duidelijk zichtbaar worden.
- Mobiliteit, zo broodnodig in het streven om iedereen mee te laten doen. Hierbij valt op dat bij het Openbaar Vervoer de plaatsen van de haltes struikelblokken blijven. Een ander punt is de prijsontwikkeling van het vervoer van personen met een indicatie. De zoneprijs is in korte tijd diverse malen verhoogd en wel zodanig dat de voorzitter van de klankbordgroep Omnibuzz aan mij vraagt: Harry Berben, moeten wij niet de barricades op? Problemen die ons bereiken zoals hier geschetst sturen wij door naar het cluster Wmo binnen onze adviesraad. Zij brengen deze dan dáár waar ze binnen onze gemeente behandeld kunnen worden.
- Tevens was een groot aandachtspunt de rolstoelkeuring i.v.m. de verankering in het vervoermiddel. Gelukkig is de ingangdatum verschoven, omdat nog veel rolstoelen vanwege onbekendheid bij de gebruiker niet gekeurd waren en voorzien van een keuringssticker.
- Doorverwijzing, na ziekenhuisopname en beheer van het patiëntendossier door de huisarts zijn voor de mensen niet erg duidelijk in de praktijk.
- Naar Zuyderland werd het signaal afgegeven om mensen die langdurig op bezoek (moeten) komen vanwege langdurig verblijf van bijvoorbeeld hun partner, niet over te slaan bij de verzorging van maaltijden. Tevens werden signalen afgegeven over het taxivervoer na 17.00 uur vanuit Zuyderland.
- Volgens de werkgroep Sociaal Signaal is het gebruik van de computer door ouderen kleiner dan gedacht. Daardoor zijn veel ouderen onvoldoende geïnformeerd. Dit signaal wordt meegenomen in de het thema toegankelijkheid en het ouderenbeleid.
- Teksten van brieven en e-mails van de overheid zijn niet altijd goed te begrijpen door de burger. In Heerlen heeft de adviesraad het aanbod gedaan om mee te lezen bij het samenstellen van dergelijke berichten. Vastgesteld wordt dat de gemeente daar geen gebruik (meer) van maakt.
- Ouderenbeleid en seniorenhuisvesting is een aandachtspunt zeker voor wat betreft de steeds hoger wordende huurlasten. Het meedoen in de samenleving staat onder druk i.v.m. het bestedingspatroon van gezinnen.

- In verband met het PGB-gebruik komt er begin volgend jaar een voorlichtingsmiddag in samenwerking met Per Saldo.
- “Heerlen dementie vriendelijk” en voorlichting door het Alzheimercafé wordt gepromoot en er wordt deelgenomen aan het project: “Heerlen dementie vriendelijk”.
- Er komt aandacht voor de nieuwe wetgeving in de GGZ en de medezeggenschap binnen instellingen en de zorg. Hierbij wordt ook de thuiszorg niet vergeten.

De werkgroep Sociaal Signaal bestaat inmiddels uit 5 leden en één notulist. Het voornemen is om in 2021, de publiciteit meer te gaan gebruiken m.b.t. de besproken onderwerpen en de behaalde resultaten.

7. Organisatie Adviesraad M.O.

De rol van het bestuur is faciliterend. Ook dit aspect is verder uitgekristalliseerd, niet in de laatste plaats omdat de clusters en de coördinatoren daarvan meer hun rol zijn gaan invullen. De praktische kant van de beleidsverantwoordelijkheid is meer bij de clusters komen te liggen. Het bestuur heeft zich verder geconcentreerd op de verbetering van de administratieve gang van zaken.

De coördinatie tafel, begint steeds meer zijn draai te vinden. Hier zit men op de bok en wordt enerzijds gecoördineerd, maar ook de grote lijnen van het beleid van de adviesraad besproken. De bijeenkomsten zijn eenmaal per maand, met daarnaast periodiek overleg met de ambtenaren 2 X per jaar en 2X per jaar overleg met het College. De vertegenwoordigers van de clusters WMO, Jeugd en Participatie hebben regelmatig overleg met de besturen van Jens en StandBy. Gemist wordt hier nog overleg met de uitvoeringsorganisaties van de gemeente die echter in de praktijk nauw betrokken zijn bij de betreffende beleidsambtenaren.

De communicatie blijft een punt van zorg. De adviesraad heeft een folder ontworpen die op plekken in Heerlen worden verspreid. Alleen de website en het gebruik van facebook, belangrijke communicatiemiddelen, functioneren nog niet naar tevredenheid. Het gebrek aan middelen en de ongewoonheid om dit medium ook adequaat te gebruiken van de kant van de adviesraad speelt hier een belangrijke rol.

Voor het boekjaar 2020 is de adviesraad (eenmalig) een bezuiniging opgelegd van € 5000,=. De adviesraad betreurt dit vooral omdat er een klein vermogen was waardoor de eerste maanden van het jaar het uitblijven van bevoorschotting leidde tot betalingsproblemen. De adviesraad gaat ervan uit dat dit, zoals de gemeente heeft toegezegd, slechts zou gelden voor het boekjaar 2020.

Het aantrekken en behouden van vrijwilligers is en blijft lastig verhaal.